

LUND UNIVERSITY

Dendrokronologisk analys av arkeologiska fynd vid Gruvbron 2 i Falun, Dalarna

Linderson, Hans

2018

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Linderson, H. (2018). *Dendrokronologisk analys av arkeologiska fynd vid Gruvbron 2 i Falun, Dalarna*. (Dendrorapporter i Lund; Vol. 2018:26). Lund University.

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

LUND UNIVERSITY

DEPARTMENT OF QUATERNARY GEOLOGY
KVARTÄRGEOLOGISKA AVDELNINGEN
HANS LINDERSON

November 2017
14 April 2018

Nationella Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, rapport nr 2018:26
Hans Linderson
**DENDROKRONOLOGISK ANALYS AV ARKEOLOGISKA FYND VID
GRUVBRON 2 I FALUN, DALARNA**

Uppdragsgivare: Ann-Mari Hållans Stenholm, Arkeologerna, Statens historiska museer,
Instrumentvägen 19, 126 53 Hägersten Tfn: 010-480 80 78

Område: Dalarna- Falun **Prov nr:** 83324-83330 **Antal Prov:** 7

Dendrokronologiskt objekt: Arkeologiska fynd

Resultat:

Dendro nr:	Prov Nr :	Träd -slag	Antal år (2 radier om ej annat anges)	Splint (Sp) Bark (B) Vankant (W)	Datering av yttersta årsring i provet	Beräknat Fällningsår E(Efter) V(vinterhalvåret)	Kommentarer
83324	8616	Tall	56	Sp?, nära W	(1299)	(1299-1315)	
83325	8666	Tall	47	Sp?, nära W	(1305)	(1305-1315)	
83326	10360	Tall	79	Sp=60,ej/näraW	1315	1315-1330	
83327	6453	Tall	99	Sp< 10, ej W	1636	1671-1721	
83328	6700	Tall	92	Sp< 10, ej W	1629	1664-1714	
83329	11216	Tall	62	Sp=40, Nära W	1766	1766-1776	
83330	9720	Tall	137	Sp=70, ej W	Ej datering	-	

Resultatuppgifter inom parentes är inte helt säkra uppgifter.

Kommentarer till ovanstående resultattabell

Vändrost prov 83299, 83327 & 83328

Provernas ytkaraktärer saknas eller är otydliga. Min tolkning är att två av proverna innehåller upp till 10 årsringar i splinten men detta är inte helt säkert. Felmarginalen är därför breddad något mer än vad som normalt behövs för denna virkestyp. Om man antar att de är uppförda samtidigt så kan man väga dem samman till en fällningstid någon gång under åren 1671-1714.

Prover med oväntad ålder eller osäkra dateringar kan lämpligen prövas med C14-dateringar. Lämpligen kan vi ta ut prover (kostnadsfritt inom ett år) för att undvika platåer (om dateringsförslaget är korrekt) samt bestämma egenålder.

Beskrivning av tabellen ovan

”Dendroidentitetsnummer”, är en unik identitet för varje prov hanterade på laboratoriet.

”Antal år”, årsringar som är analyserade i vissa fall har det inte varit möjligt att mäta årsringsbredden, då har årsringarna räknats, vilket har markerats med ”+n”.

I samma kolumn förekommer någon gång noteringen ”ew” eller ”lw” dessa termer härrör från engelskans early wood (vårved) och late wood (sommarved) och beskriver graden av den yngsta/sista årsringens utveckling. Detta indikerar att virket är avverkat på sommaren.

”splint, vankant, bark” indikerar hur många årsringar som saknas i provet. Förutsatt att provet går att datera och man har vankant eller bark i provet så får man en årsexakt datering (extrema undantag finns). ”nära vankant” uppges när det finns indikationer om detta, till exempel i fältanteckningar eller om en sågskiva följer en naturlig kurvatur i rundvirket. Om vankant (den rundade avslutningen av virket där barken har försvunnit) saknas och splinten syns kan man beräkna fällningsåret med hjälp av splintstatistiken för olika trädslag och förhållanden. Vanligtvis används 17 ± 7 år på ek och en mer varierad bild på tall med en maximal variation på ± 20 år. Saknas splinten (”ej sp”) anges en så kallad ”efterdatering” (*terminus post quem*). Virket får då en äldsta möjliga datering. Teoretiskt kan virket vara hur ungt som helst men mer troligt handlar det om upptill några tiotal år senare avverkning än angivna efterdatering. Detta diskuteras vanligtvis i rapporten. Anges $sp=0$ menas splinten observeras utanför ytterst/yngsta årsring men årsringen är inte inmätt eftersom den inte är komplett.

”Datering av yttersta årsring i provet”, är alltid årsexakt vid en datering. Om provet inte kan korsdateras med en daterad dendrokronologisk serie anges ”ej datering”. Detta uppträder oftast vid ett litet årsringsantal (unga/snabbvuxna/kraftigt nedbrutna träd), udda trädslag (i Sverige är ek och tall bäst), för få prover från den undersökta konstruktionen, störd tillväxt etc.

”Beräknat fällningsår” här görs en beräkning utifrån dateringen av den yttersta årsringen i provet och hur många årsringar som beräknas saknas i provet. Felmarginalen som anges täcker mer än 95 procent av proverna. Finns barken eller vankanten kvar på provet ges dateringen påföljande vinterhalvår om inga andra noteringar har gjorts. Vinterhalvåret avser trädets viloperiod så att ingen årsringsbildning sker i stamvirket, viloperioden påbörjas normalt i augusti och pågår till maj söder om Norrlandsgränsen (ungefär Dalälven). Stamvirkets viloperiod blir succesivt längre mot fjällens trädgräns.

Faktura framställs senare av Lunds Universitet.

Mätresultaten kommer att bevaras på laboratoriet och utnyttjas i universitetets forskning.

Proverna kommer att ingå i RAÄ´s arkiv och förvaltas av laboratoriet

Med hälsning och önskan om fortsatt samarbete

Hans Linderson, Laboratorieföreståndare

Lunds Universitet

Laboratoriet för Vedanatomi och Dendrokronologi, Sölvegatan 12, 223 62 Lund

E-post: Hans.Linderson@geol.lu.se

Tel: 046-2227891

Sölvegatan 12, S-223 62 Lund Tel. +46-46-2227891, Fax +46-46-2224830 e-mail: Hans.Linderson@geol.lu.se
